

1. Identificación da programación

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15015755	Rosalía de Castro	Santiago de Compostela	2016/2017

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
SSC	Servizos socioculturais e á comunidade	CSSSC03	Animación sociocultural e turística	Ciclos formativos de grao superior	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesiões semanais	Horas anuais	Sesiões anuais
MP0344	Metodoloxía da intervención social	2016/2017	5	133	159

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	MANUEL LUIS BARREIRO CARBALLAL
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

Contorno profesional.

1. As persoas que obteñan o título de técnico superior en Animación Sociocultural e Turística han exercer a súa actividade no sector dos servizos á comunidade (desenvolvemento comunitario e información xuvenil), no sector dos servizos culturais (lectura e información, tecnoloxías da información e da comunicación, etc.) e de recursos e produtos culturais diversos, e nos sectores de servizos turísticos e de lecer e tempo libre (actividades lúdicas e deportivas, ambientais e de aire libre).

2. As ocupacións e os postos de traballo máis salientables son os seguintes:

Coordinador/ora de tempo libre educativo infantil e xuvenil.

Director/ora de tempo libre educativo infantil e xuvenil.

Responsable de proxectos de tempo libre educativo infantil e xuvenil.

Coordinador/ora ou director/ora de campamentos, albergues de xuventude, casas de colonias, granxas-escola, e aulas de casas de xuventude e escolas de natureza.

Monitor/ora de tempo libre.

Animador/ora sociocultural.

Dinamizador/ora comunitario/a.

Asesor/ora para o sector asociativo.

Técnico/a comunitario/a.

Xestor/ora de asociacións.

Técnico/a de servizos culturais.

Animador/ora cultural.

Informador/ora xuvenil.

Animador/ora de hotel.

Animador/ora de veladas e espectáculos.

Animador/ora de actividades recreativas ao aire libre en complexos turísticos.

Xefe/a de departamento en animación turística.

Prospectiva do título no sector ou nos sectores.

1. A empregabilidade do título de técnico superior en Animación Sociocultural e Turística vén avalada polo amplo número de sectores profesionais en que desenvolve a súa actividade e que abranguen desde os servizos á comunidade ¿a través do desenvolvemento comunitario e a información xuvenil¿ aos servizos culturais e turísticos, e de lecer e tempo libre.

2. A incorporación de actividades profesionais xeradas en novos sectores, como a animación xerontolóxica, aumentará considerablemente as posibilidades de inserción laboral das persoas con esta titulación.

3. A expansión das posibilidades que ofrece a rede para a información e a comunicación fai necesarias intervencións que promovan un uso responsable destes medios por parte da xuventude, polo que o maior peso da formación relacionada coa información xuvenil e a intervención socioeducativa con este sector da poboación ha redundar tamén nunha maior empregabilidade.

4. Tamén constitúen campos de inserción laboral emerxentes os relacionados coa animación á lectura e a difusión das tecnoloxías da información e da comunicación.

5. Finalmente, a empregabilidade das persoas con esta titulación aumenta considerablemente, porque a formación do título se dirixe tanto ao persoal monitor de tempo libre como ao de dirección de actividades de lecer e tempo libre, exixidos polas administracións das comunidades autónomas.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	A realidade está ahí fora.	Descrición dos diversos métodos de análise da realidade, tanto cualitativos como cuantitativos, facendo especial referencia ás tecnoloxías da información, ao análise e interpretación dos datos e as consecuencias éticas da investigación social.	33	20
2	Proxectar para transformar	Presentación dos modelos teóricos na intervención social destacando o fundamental da planificación na intervención social tendo a persoa como eixo da mesma.	33	20
3	O que non se ve non existe	Xunto á explicación de conceptos básicos de publicidade e comunicación preténdese capacitar ao alumno para o deseño e implementación de campañas de difusión no eido sociocultural	33	20
4	Os proxectos teñen sexo?	Partindo dun análise da realidade dende a diferenciación sexual cas súas implicacións culturais a UD estrutúrase a través das medidas lexislativas, os recursos institucionais, a promoción da linguaxe non sexista e a problemática da violencia de xénero e as medidas para combatila.	22	15
5	Avaliar...sempre avaliar.	A UD ten dous polos de interese: os modelos e a praxe da avaliación de proxectos sociais e a xestión de calidade dos mesmos.	38	25

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	A realidade está ahí fora.	33

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Determina métodos, técnicas e instrumentos para a análise da realidade social, e interpreta as súas características e o ámbito de aplicación	SI
RA2 - Determina os elementos que constitúen un proxecto de intervención social en relación cos modelos de planificación	SI
RA3 - Determina estratexias de promoción e difusión de proxectos de intervención social, tendo en conta a relación entre os recursos dispoñibles e os obxectivos perseguidos	NO
RA4 - Incorpora a toma en consideración das diferenzas sexuais na elaboración dos proxectos de intervención social, tendo en conta a relación entre o marco teórico e legal vixente, e as estratexias e os criterios utilizados	NO
RA5 - Define procedementos de avaliación de proxectos de intervención social, para o que analiza os modelos teóricos, tendo en conta a consideración das diferenzas sexuais	NO

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identifícanse os métodos, as técnicas e os instrumentos principais de obtención de información
CA1.2 Concretáronse os requisitos de aplicación dos instrumentos e dos recursos
CA1.3 Identifícanse as aplicacións, as posibilidades e as limitacións das técnicas e dos instrumentos
CA1.4 Elaboráronse instrumentos coherentes coa súa finalidade
CA1.5 Empregáronse as tecnoloxías da comunicación na elaboración de instrumentos para a obtención de información
CA1.6 Seleccionáronse as técnicas de análise adecuadas á situación
CA1.7 Xustificouse o papel da análise da realidade no éxito da intervención
CA1.8 Valoráronse os aspectos éticos da recollida e tratamento da información
CA2.1 Comparáronse modelos teóricos de intervención social
CA2.2 Identifícanse os niveis de planificación na intervención social
CA2.3 Comparáronse modelos de planificación
CA2.4 Descríbóronse as fases do proceso de planificación
CA2.5 Xustificouse a necesidade de fundamentar adecuadamente os proxectos de intervención social
CA2.6 Identifícanse os elementos fundamentais da planificación
CA2.7 Comparáronse métodos, técnicas e instrumentos aplicables na intervención social
CA3.5 Utilizáronse as tecnoloxías da información e da comunicación para a elaboración de materiais de promoción e difusión

Criterios de avaliación
CA3.6 Deseñáronse campañas de promoción e difusión de proxectos sociais utilizando recursos de diversa índole
CA3.8 Xustificouse a necesidade de garantir a veracidade informativa nos procesos de promoción e difusión dos proxectos sociais
CA4.1 Argumentouse a importancia da análise da realidade tendo en conta a consideración das diferenzas sexuais
CA4.2 Argumentouse a necesidade de incorporar a consideración das diferenzas sexuais na elaboración dos proxectos de intervención social
CA4.6 Analizáronse os protocolos internacionais sobre o uso da linguaxe non sexista
CA5.8 Empregáronse as tecnoloxías da información e da comunicación para a elaboración e a presentación de informes de avaliación e memorias

4.1.e) Contidos

Contidos
Métodos e técnicas da investigación social: Conceptos e aspectos teóricos básicos. Investigación-acción. Técnicas e instrumentos cualitativos e cuantitativos. Análise das técnicas básicas de mostraxe. Análise das fontes e dos sistemas principais de rexistro da información: observación, entrevista, cuestionario, enquisa e compilación documental.
Elaboración, planificación e aplicación de instrumentos de análise da realidade: observación, entrevista, cuestionario e enquisa.
Fiabilidade e validez da información. Valoración das posibilidades e as limitacións dos sistemas de obtención e rexistro da información.
Uso das tecnoloxías da información e da comunicación na investigación social.
Análise e interpretación de datos: métodos, técnicas e instrumentos. Estatística básica.
Valoración dos aspectos éticos da recollida de información.
Uso de tecnoloxías da información e da comunicación na promoción e na difusión de proxectos sociais.
Deseño de campañas de promoción e difusión de proxectos sociais.
Valoración da importancia da veracidade nos procesos de promoción e difusión de proxectos sociais.
Análise da realidade tomando en consideración as diferenzas sexuais.
Sportes informáticos no tratamento, na organización e na comunicación da información.
Elaboración de informes e memorias.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	Proxectar para transformar	33

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Determina os elementos que constitúen un proxecto de intervención social en relación cos modelos de planificación	NO
RA3 - Determina estratexias de promoción e difusión de proxectos de intervención social, tendo en conta a relación entre os recursos dispoñibles e os obxectivos perseguidos	NO
RA4 - Incorpora a toma en consideración das diferenzas sexuais na elaboración dos proxectos de intervención social, tendo en conta a relación entre o marco teórico e legal vixente, e as estratexias e os criterios utilizados	NO

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.7 Comparáronse métodos, técnicas e instrumentos aplicables na intervención social
CA3.7 Argumentouse a necesidade de promover e difundir os proxectos sociais
CA4.1 Argumentouse a importancia da análise da realidade tendo en conta a consideración das diferenzas sexuais
CA4.2 Argumentouse a necesidade de incorporar a consideración das diferenzas sexuais na elaboración dos proxectos de intervención social

4.2.e) Contidos

Contidos
Modelos teóricos na intervención social.
Planificación na intervención social. Principais modelos e tipos de planificación.
Técnicas de programación características da intervención social.
Proceso de planificación.
Toma de conciencia da importancia dunha adecuada fundamentación do proxecto de intervención social.
Valoración do proxecto como eixe da intervención da persoa coa titulación de técnico superior.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	O que non se ve non existe	33

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Determina estratexias de promoción e difusión de proxectos de intervención social, tendo en conta a relación entre os recursos dispoñibles e os obxectivos perseguidos	SI
RA4 - Incorpora a toma en consideración das diferenzas sexuais na elaboración dos proxectos de intervención social, tendo en conta a relación entre o marco teórico e legal vixente, e as estratexias e os criterios utilizados	NO

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Explicáronse os conceptos e os procesos básicos relativos á publicidade e aos medios de comunicación
CA3.2 Argumentouse a importancia dos medios de comunicación na promoción e na difusión dos proxectos sociais
CA3.3 Identificáronse os elementos fundamentais dunha campaña de promoción e difusión
CA3.4 Descríbóronse os medios, as estratexias e as técnicas principais para a promoción e a difusión dos proxectos sociais
CA3.5 Utilizáronse as tecnoloxías da información e da comunicación para a elaboración de materiais de promoción e difusión
CA3.6 Deseñáronse campañas de promoción e difusión de proxectos sociais utilizando recursos de diversa índole
CA3.7 Argumentouse a necesidade de promover e difundir os proxectos sociais
CA3.8 Xustificouse a necesidade de garantir a veracidade informativa nos procesos de promoción e difusión dos proxectos sociais
CA4.6 Analizáronse os protocolos internacionais sobre o uso da linguaxe non sexista
CA4.8 Identificáronse as estratexias para incorporar a consideración das diferenzas sexuais nos instrumentos de promoción e difusión

4.3.e) Contidos

Contidos
Conceptos básicos de publicidade e comunicación.
Publicidade e medios de comunicación na intervención social.
Elementos básicos na organización dunha campaña de promoción e difusión dun proxecto social.
Medios, estratexias e técnicas de promoción e difusión de proxectos sociais.
Elaboración de materiais para a promoción e a difusión de proxectos sociais.
Uso de tecnoloxías da información e da comunicación na promoción e na difusión de proxectos sociais.
Deseño de campañas de promoción e difusión de proxectos sociais.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	Os proxectos teñen sexo?	22

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Incorpora a toma en consideración das diferenzas sexuais na elaboración dos proxectos de intervención social, tendo en conta a relación entre o marco teórico e legal vixente, e as estratexias e os criterios utilizados	SI
RA5 - Define procedementos de avaliación de proxectos de intervención social, para o que analiza os modelos teóricos, tendo en conta a consideración das diferenzas sexuais	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.1 Argumentouse a importancia da análise da realidade tendo en conta a consideración das diferenzas sexuais
CA4.2 Argumentouse a necesidade de incorporar a consideración das diferenzas sexuais na elaboración dos proxectos de intervención social
CA4.3 Interpretouse o marco legislativo que promove a igualdade de oportunidades
CA4.4 Analizouse a información e os recursos das institucións e dos organismos de igualdade que existan no ámbito da intervención
CA4.5 Identificáronse os criterios para incorporar a consideración das diferenzas sexuais nos proxectos
CA4.6 Analizáronse os protocolos internacionais sobre o uso da linguaxe non sexista
CA4.7 Asegurouse o uso non sexista da linguaxe na planificación dos proxectos de intervención social
CA4.8 Identificáronse as estratexias para incorporar a consideración das diferenzas sexuais nos instrumentos de promoción e difusión
CA4.9 Identificáronse as principais manifestacións de violencia de xénero como un reflexo da desigualdade entre homes e mulleres
CA5.6 Determináronse estratexias e instrumentos para verificar a incorporación da consideración das diferenzas sexuais en proxectos de intervención social

4.4.e) Contidos

Contidos
Publicidade e medios de comunicación na intervención social.
Análise da realidade tomando en consideración as diferenzas sexuais.
Consideración das diferenzas sexuais no deseño de proxectos de intervención social.
Marco legal da igualdade de oportunidades. Lei galega para a igualdade de mulleres e homes.
Análise de recursos e organismos que promoven a igualdade entre mulleres e homes.
Protocolos internacionais. Guías e manuais de linguaxe non sexista.
Criterios para a consideración das diferenzas sexuais nos proxectos de intervención social.
Consideración das diferenzas sexuais nos instrumentos de promoción e de difusión.
A violencia de xénero: factores, manifestacións e consecuencias.

Contidos
Avaliación e seguimento nas intervencións para impulsar a igualdade entre homes e mulleres.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	Avaliar...sempre avaliar.	38

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Determina métodos, técnicas e instrumentos para a análise da realidade social, e interpreta as súas características e o ámbito de aplicación	NO
RA5 - Define procedementos de avaliación de proxectos de intervención social, para o que analiza os modelos teóricos, tendo en conta a consideración das diferenzas sexuais	SI

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.7 Xustificouse o papel da análise da realidade no éxito da intervención
CA1.8 Valoráronse os aspectos éticos da recollida e tratamento da información
CA5.1 Descríbóronse modelos, técnicas e instrumentos de avaliación na intervención social
CA5.2 Explicáronse as funcións e os principios xerais da avaliación
CA5.3 Descríbóronse as fases da avaliación
CA5.4 Concretáronse as técnicas, os indicadores, os criterios e os instrumentos de avaliación de proxectos de intervención social
CA5.5 Establecéronse os procedementos xerais para a xestión da calidade nos proxectos deseñados
CA5.6 Determináronse estratexias e instrumentos para verificar a incorporación da consideración das diferenzas sexuais en proxectos de intervención social
CA5.7 Argumentouse a necesidade da avaliación para mellorar o funcionamento dos programas e garantir a súa calidade
CA5.8 Empregáronse as tecnoloxías da información e da comunicación para a elaboración e a presentación de informes de avaliación e memorias

4.5.e) Contidos

Contidos
Valoración do proxecto como eixe da intervención da persoa coa titulación de técnico superior.
Avaliación de proxectos de intervención social: modelos, técnicas e instrumentos.
Análise do proceso de avaliación.
Sportes informáticos no tratamento, na organización e na comunicación da información.
Elaboración de informes e memorias.
Xestión da calidade nos proxectos de intervención social.
Avaliación e seguimento nas intervencións para impulsar a igualdade entre homes e mulleres.
Valoración da obxectividade na avaliación.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Os mínimos esixibles para alcanzar a avaliación positiva están indicados en cada unha das unidades didácticas.

As porcentaxes referidas ao "peso da cualificación" de cada criterio de avaliación que figuran nas UD son meramente orientativas para a docencia, de forma que para a obtención da nota trimestral teranse en conta os seguintes criterios de cualificación:

A nota de cada avaliación e a final de módulo calcularase sumando as notas resultantes da utilización dos seguintes procedementos de avaliación:

A. Un 40% da mesma procederá da cualificación obtida no relativo ao grao de adquisición dos contidos conceptuais. A avaliación deste apartado farase a partir dos exames (probos escritos / cuestionarios de preguntas teórico-prácticas) ou probas orais realizadas en cada avaliación, e que serán puntuadas do 0 ao 10.

B. Un 20% procederá da realización de traballos, exercicios e tarefas, individuais ou de grupo, e que serán puntuadas do 0 ao 10.

Nos traballos de grupo valoraranse as seguintes cuestións:

1. Estrutura, contido e presentación ou exposición/defensa do produto acadado polo grupo.
2. As aportacións individuais ao traballo grupal e, no seu caso, presentación ou exposición/defensa individual do traballo ou proxecto do grupo.
3. A dinámica de traballo, é dicir, valorarase se as tarefas se distribuíron equitativamente e tendo en conta as posibilidades e limitacións de cada membro do grupo, si cada un se responsabilizou activamente do seu traballo, si se fixo unha posta en común para que o traballo resulte algo coherente, si se resolveron os problemas que puideran xurdir, etc.

As actitudes negativas e carentes de compromiso coas tarefas encomendadas polo grupo, o traballo insuficiente - tanto en calidade como en cantidade-, que poida amosar algún alumno/a, son factores que repercuten negativamente na cualificación e conlevan a conseguinte valoración diferenciada do traballo do alumno/a respecto ao do grupo.

Os traballos deberán ser entregados no tempo e forma acordado, salvo causa debidamente xustificada, de non ser así por cada día de atraso restaráselle un punto na nota do traballo. Tendo un máximo de 10 días de clase para entregalo e que lle puntue. Pasado ese tempo, o traballo non puntúa pero é imprescindible entregalo -cumprindo os mínimos establecidos para o mesmo- para poder presentarse ao exames e/ou a proba extraordinaria.

A non asistencia durante o 20% do tempo asignado na clase para a realización dos traballos en grupo supón acadar un 0 neste apartado. Se a ausencia acada 40% no tempo asignado na clase para a realización do traballo grupal suporá que esa persoa deberá entregar o traballo individualmente en tempo e forma, descontándose o 20% no total da nota do traballo.

* A ausencia na clase (salvo causa xustificada) na data de exposición do traballo grupal no que se participe, implica unha cualificación negativa en dita parte do traballo.

* Traballos individuais : As actividades serán de reflexión ou valoración persoal sobre algunha actividade desenvolta na clase (por exemplo o comentario dun video ou artigo, valoración sobre unha exposición ou debate realizado na aula, etc).

O alumnado que copie ou plaxie un traballo terá un 0 na nota do traballo e deberá facer un traballo de recuperación ou penalización. A cualificación na parte procedimental deberá ser igual ou superior a 5, para facer media co resto dos contidos conceptuais e actitudinais.

C. Contidos actitudinais 20% restante procederá dos comportamentos e actitudes amosados nas clases e vinculadas ao perfil profesional, e que se establecen a continuación:

1) Actitudes e comportamentos en relación ás persoas:

- Disponibilidade para manter relacións fluídas e traballar con tódolos membros da clase, para cooperar e facilitar o desenvolvemento do traballo e a superación das dificultades e conflitos.
- Integración no grupo.
- Corrección na comunicación verbal e non verbal.
- escoita activa durante as actividades ou exposicións dos compañeiros e compañeiras, do profesorado ou doutros profesionais. Comportamento persoal axeitado á situación.

- Aceptación e realización de críticas construtivas. Asertividade.

2) Actitudes e comportamentos en relación ó traballo:

- Puntualidade.

- Participación activa no desenvolvemento das actividades; presentación de propostas; iniciativa; interese por aprender.

- Predisposición á autoavaliación cun sentido crítico e construtivo.

- Respecto polos compromisos establecidos co grupo para a realización de diferentes tarefas; responsabilidade na realización das tarefas asignadas.

- Respecto polos compromisos establecidos co profesorado na entrega dos traballos nas datas indicadas. Non se admitirá a entrega de traballos fóra dos prazos establecidos.

- Capacidade de organización, xestión e busca de recursos. Autonomía. Estratexias e iniciativas de resolución de problemas.

Dado o carácter fundamentalmente práctico do ciclo, os contidos actitudinais son fundamentais á hora de establecer a nota final do alumnado, poidendo ésta incrementarse ou diminuír en función dos propios criterios do profesor que imparte o módulo conforme aos rexistros realizados.

En ningún caso superarán a avaliación o alumnado que a súa cualificación en actitudes, valores e normas sexa negativa.

Para aprobar o módulo é imprescindible aprobar tanto os contidos conceptuais, procedimentais e actitudinais. Ademais de ter cada unha das avaliacións aprobadas. Non se fará media entre as avaliacións suspensas e as aprobadas.

Para poder presentarse tanto ás avaliacións parciais coma ao exame final e ou proba extraordinaria. O alumnado deberá ter entregados todos os traballos esixidos (cumprindo os requisitos especificados polo profesor).

A nota final do módulo obterase a partir da media resultante dos resultados obtidos nas tres avaliacións. A ponderación por avaliación se realizará da seguinte maneira:

1ª avaliación: 20%

2ª avaliación: 30%

3ª avaliación: 50%

As datas de exame estableceranse de acordo co alumnado; en cada avaliación, o alumnado terá sempre acceso aos exames corrixidos e cualificados. Ao rematar o período correspondente a cada avaliación, quedarán arquivados en poder do profesor.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

O carácter continuo da avaliación debe permitir, na meirande parte dos casos, a detección precoz dos déficits na adquisición das aprendizaxes por parte do alumnado e, en consecuencia, a identificación dos aspectos do proceso que provocan estes déficits e a adopción das medidas correctoras oportunas. A realización de actividades de reforzo terá carácter continuo e individualizado co fin de que o alumnado acade os niveis mínimos esixibles. En cada trimestre realizarase unha proba de recuperación para os alumnos que non superasen o exame ordinario correspondente á avaliación. Independentemente da nota da proba a nota que contará nos contidos conceptuais é dun 5. Se teñen pendente a entrega dalgún traballo ou está suspenso a nota máxima na parte suspensa será dun 5. Logo se fará a media tal e como se estableza os criterios de cualificación para a avaliación correspondente.

No suposto de que estas medidas fosen insuficientes e algún alumno ou alumna non superase algunha avaliación, logo de realizada a terceira avaliación parcial, a profesora realizará un informe de avaliación individualizado do alumnado que teña algunha avaliación pendente; este informe servirá de base para o deseño das actividades de recuperación que se realizaran entre a terceira avaliación parcial e a avaliación final, nun período non superior ás tres semanas.

Estas actividades de recuperación concretaranse para cada alumno ou alumna tomando como referencia os resultados de aprendizaxe, os criterios

de avaliación, os obxectivos e os contidos do módulo non adquiridos, terán un carácter global e individualizado e incluírán as modificacións metodolóxicas pertinentes para facilitar que a alumna ou alumno poida alcanzar os niveis mínimos esixidos.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

En aplicación dos artigos 25.2 e 25.5 da Orde do 12 de xullo de 2011 pola que se regulan o desenvolvemento, a avaliación e a acreditación académica do alumnado das ensinanzas de formación profesional inicial, a avaliación ten un carácter continuo pero o alumnado que perda o dereito á avaliación continua na modalidade presencial terá dereito a realizar unha proba extraordinaria de avaliación previa á avaliación final de módulos correspondente.

Dado que o módulo de Desenvolvemento Comunitario ten unha duración de 128 sesións, o número máximo de faltas de asistencia para ter dereito á avaliación continua será de 13 sesións no caso de faltas non xustificadas (10 % do total) ou 20 sesións no caso da suma de faltas xustificadas e non xustificadas (15% do total) Este cómputo resulta do acordo adoptado por parte das xefaturas de departamentos de Ciclos do IES Rosalía de Castro. Para determinar a perda do dereito á avaliación continua, o profesorado valorará as circunstancias persoais e laborais do alumnado na xustificación desas faltas.

A avaliación extraordinaria consistirá na realización dunha proba que constará dunha parte teórica e dunha parte práctica (cada unha cun peso dun 50% da nota total) sobre os contidos do módulo e na Elaboración e presentación de actividades similares as realizadas ao longo do curso na aula e traballos extra (para compensar as faltas de asistencia), que o alumnado presentará en tempo e forma (a criterio do profesor).

Proba Teórico-práctica (cada unha valorada con 5 puntos, un 50%):

Parte teórica: poderá incluír cuestións de diferente tipo: de elección, de resposta curta e/ou de desenvolvemento -máis ou menos amplo- de cuestións relacionadas cos contidos do módulo. A duración máxima desta parte será de 2 horas.

Parte práctica (50% da nota final da proba): Realización de actividades similares ás realizadas ao longo do curso na aula e/ou traballos extras, ou resolución de casos prácticos, que o alumno presentará en tempo en forma (a criterio do profesorado). De realizarse mediante proba escrita, a duración máxima desta parte será de 2 horas.

A duración global desta proba de avaliación extraordinaria terá un máximo de 4 horas.

Para alcanzar unha cualificación positiva na proba extraordinaria é preciso aprobar cada parte así como ter aprobadas todas as actividades presentadas e traballos extras, non existindo a posibilidade de facer media entre ambas probas, nin de gardar a parte aprobada se fose o caso.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

O seguimento da programación, farase mensualmente en reunión do equipo docente do ciclo, quedando constancia do grado de cumprimento da mesma na propia aplicación informática (apartado de "seguimento de programación") ou documentalmente mediante un modelo de "seguimento da programación". No caso de modificacións na programación, xustificárase debidamente no devandito apartado da aplicación ou no modelo de "seguimento da programación".

Ao final de curso cada docente realizará a Memoria final do módulo segundo o modelo establecido, na que se incluírán tódalas propostas de mellora feitas durante o curso e que servirán como base para a elaboración das programacións do vindeiro curso. Constancia de información ao

alumnado: "O profesorado, nos primeiros días de clase explicará ó alumnado a programación de cada módulo que imparta. Para reforzar esta información fará un Extracto da programación que constará dunha copia das partes da programación correspondentes aos obxectivos, os mínimos esixibles e os criterios e instrumentos de avaliación."

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

Para a realización da avaliación inicial, o primeiro día do curso o alumnado cubrirá unha enquisa que ten como obxectivo coñecer as características e a formación previa de cada alumno e alumna así como as súas capacidades e orientar e situar ao alumnado en relación co perfil profesional correspondente. A información recollida será analizada polo equipo educativo en xunta de avaliación, momento no que se tomarán as decisións oportunas sobre as medidas de reforzo educativo.

Ao comezo de cada unidade de traballo realizarase unha avaliación inicial, valorando os coñecementos previos do alumnado sobre os contidos a impartir.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

- Estar abertos á preparación de diversas actividades sobre un mesmo contido variando o grao de dificultade e o tipo de procesos que se poñen en xogo.
- Favorecer a ubicación do alumnado no lugar máis axeitado ás súas características.
- Flexibilizar a colocación do mobiliario en caso de que poida ser de axuda.
- Promover a aprendizaxe cooperativa e a axuda entre iguais, facilitando a constitución de grupos heteroxéneos que perseguen un mesmo obxectivo desde a premisa de que para conseguilo é imprescindible a participación de todas as persoas do grupo.
- Propoñer actividades de traballos colaborativos en pequenos grupos ou en parella.

En calquera caso, as medidas deberán de ser individualizadas e polo tanto adaptadas ás necesidades concretas de cada caso, polo que despois da avaliación inicial ou en calquera momento do curso no que se detecte unha dificultade se porán en marcha os preceptivos mecanismos de reforzo, ou de ser o caso, solicitarase a axuda do equipo educativo e do departamento de orientación por se fose necesario dar un paso máis na concreción das medidas.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

A educación para a paz traballarase en todas as actividades de cooperación, resolución pacífica de conflitos e co respecto das opinións alleas, características imprescindibles para a intervención social e, todavía máis importante, nun contexto progresivamente máis intercultural.

En relación coa educación para o consumo e educación ambiental, e preciso suliñar a consideración dos diversos niveis que relacionan o consumo co estilo de vida, tendo coma protagonista principal o respecto ó medio ambiente.

Tendo en conta as capacidades do alumnado neste ciclo superior, considerase necesario insistir nos aspectos actitudinais dos temas transversais, o que, dadas diversas condicións permitiría un enfoque axeitado da súa actuación profesional, atendendo sempre á ética profesional.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Asociada a este módulo en concreto consideranse de interese as actividades seguintes:

- Actividades organizadas na cidade de carácter puntual que tivesen aplicación ao módulo.
- Visita a a entidades da cidade procurando, na medida do posible, observar os tres modelos de xestión: pública, empresarial e de iniciativa social: (por exemplo, no eido da terceira idade A Residencia Pública de Volta do Castro, a de xestión privada de Geriatros en Pontepedriña e a Asociación "Aulas da terceira idade")
- Realización no exterior do IES de diversas técnicas de investigación social que requiren de espazos cidadáns para o seu desenrolo (por exemplo, técnica de observación non participante nos parques infantís da cidade)